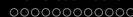
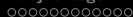

Sorozatok

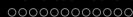
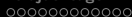
dr. Farkas Lóránt Ernő
Sáfár Orsolya diái alapján

2019/2020 ősz

Valós számsorozatok

Egy valós számsorozat egy hozzárendelési szabály, azaz egy olyan $\mathbb{N} \rightarrow \mathbb{R}$ függvény, amely a pozitív egész számokhoz rendel valós számokat. Jelölése a_n .

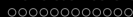
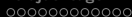

Valós számsorozatok

Egy valós számsorozat egy hozzárendelési szabály, azaz egy olyan $\mathbb{N} \rightarrow \mathbb{R}$ függvény, amely a pozitív egész számokhoz rendel valós számokat. Jelölése a_n .

Például $(a_n) = \left(\frac{1}{n}\right)$ az a sorozat melynek első eleme $a_1 = 1$, második eleme $a_2 = \frac{1}{2}$, harmadik eleme $a_3 = \frac{1}{3} \dots$

Vigyázzunk, az első pár elem nem adja meg egyértelműen a sorozatot, csakis a szabály!

Valós számsorozatok

Egy valós számsorozat egy hozzárendelési szabály, azaz egy olyan $\mathbb{N} \rightarrow \mathbb{R}$ függvény, amely a pozitív egész számokhoz rendel valós számokat. Jelölése a_n .

Például $(a_n) = \left(\frac{1}{n}\right)$ az a sorozat melynek első eleme $a_1 = 1$, második eleme $a_2 = \frac{1}{2}$, harmadik eleme $a_3 = \frac{1}{3} \dots$

Vigyázzunk, az első pár elem nem adja meg egyértelműen a sorozatot, csakis a szabály!

Például az $a_1 = 1$, $a_2 = 2$, $a_3 = 4$ sorozatot többféle módon is folytathattunk volna. Például lehetne a hozzárendelési szabályunk $a_n = 2^{n-1}$ ekkor $a_4 = 8$.

Valós számsorozatok

Egy valós számsorozat egy hozzárendelési szabály, azaz egy olyan $\mathbb{N} \rightarrow \mathbb{R}$ függvény, amely a pozitív egész számokhoz rendel valós számokat. Jelölése a_n .

Például $(a_n) = (\frac{1}{n})$ az a sorozat melynek első eleme $a_1 = 1$, második eleme $a_2 = \frac{1}{2}$, harmadik eleme $a_3 = \frac{1}{3} \dots$

Vigyázzunk, az első pár elem nem adja meg egyértelműen a sorozatot, csakis a szabály!

Például az $a_1 = 1$, $a_2 = 2$, $a_3 = 4$ sorozatot többféle módon is folytathattunk volna. Például lehetne a hozzárendelési szabályunk $a_n = 2^{n-1}$ ekkor $a_4 = 8$.

De lehetne $a_n = \lceil \log_2(n) \rceil + \lceil \frac{n}{2} \rceil$ ekkor $a_4 = 4$.

Korlátosság

Azt mondjuk, hogy az (a_n) sorozat korlátos, ha találunk olyan K pozitív valós számot, amelyre teljesül, hogy $|a_n| \leq K$ az összes n indexre.

Korlátosság

Azt mondjuk, hogy az (a_n) sorozat korlátos, ha találunk olyan K pozitív valós számot, amelyre teljesül, hogy $|a_n| \leq K$ az összes n indexre.

Példa: $(a_n) = ((-1)^n)$. Ekkor a $K = 1$ jó választás, hiszen $|(-1)^n| = 1 \leq 1$.

Korlátosság

Azt mondjuk, hogy az (a_n) sorozat korlátos, ha találunk olyan K pozitív valós számot, amelyre teljesül, hogy $|a_n| \leq K$ az összes n indexre.

Példa: $(a_n) = ((-1)^n)$. Ekkor a $K = 1$ jó választás, hiszen $|(-1)^n| = 1 \leq 1$.

Példa 2: $(a_n) = (\sin(n))$. A $K = 1$ erre is jó választás, hiszen $|\sin(n)| \leq 1$, mert minden valós szám szinusza legfeljebb 1.

Korlátosság

Azt mondjuk, hogy az (a_n) sorozat korlátos, ha találunk olyan K pozitív valós számot, amelyre teljesül, hogy $|a_n| \leq K$ az összes n indexre.

Példa: $(a_n) = ((-1)^n)$. Ekkor a $K = 1$ jó választás, hiszen $|(-1)^n| = 1 \leq 1$.

Példa 2: $(a_n) = (\sin(n))$. A $K = 1$ erre is jó választás, hiszen $|\sin(n)| \leq 1$, mert minden valós szám szinusza legfeljebb 1.

Valójában nem csak egy korlát van. Ugyanis, ha K korlát, akkor minden nála nagyobb szám is jó korlátnak. Általában nem fontos megtalálni a legjobb korlátot. Például a fenti sorozatokra a $K = 2$ is jó korlát lenne.

Korlátosság II

Példa 3: $(a_n) = (n)$ nem korlátos, mert bármilyen valós számnál létezik nagyobb természetes szám (ezt az állítást Archimédeszi axiómának nevezik).

Korlátosság II

Példa 3: $(a_n) = (n)$ nem korlátos, mert bármilyen valós számnál létezik nagyobb természetes szám (ezt az állítást Archimédeszi axiómának nevezik).

Bizonyítás.

(Indirekt): ha lenne valamilyen K valós korlátja a sorozatnak, akkor legyen N egy olyan természetes szám ami nagyobb K -nál ($N > K$). Ekkor az N -edik indexű tagja a sorozatnak $a_N = N$ ami nem kisebb a korlatnál. ■

Monotonitás

Azt mondjuk, hogy az (a_n) sorozat monoton nő, ha minden n indexre teljesül, hogy $a_{n+1} \geq a_n$. A sorozat szigorú monoton nő, ha $\geq$ helyett $>$ is igaz.

Monotonitás

Azt mondjuk, hogy az (a_n) sorozat monoton nő, ha minden n indexre teljesül, hogy $a_{n+1} \geq a_n$. A sorozat szigorú monoton nő, ha $\geq$ helyett $>$ is igaz.

Példa: Az $a_n = n$ sorozat monoton nő és szigorúan monoton is nő, hiszen $a_{n+1} = n + 1 > n = a_n$.

Monotonitás

Azt mondjuk, hogy az (a_n) sorozat monoton nő, ha minden n indexre teljesül, hogy $a_{n+1} \geq a_n$. A sorozat szigorú monoton nő, ha $\geq$ helyett $>$ is igaz.

Példa: Az $a_n = n$ sorozat monoton nő és szigorúan monoton is nő, hiszen $a_{n+1} = n + 1 > n = a_n$.

Példa 2: Az $b_n = \lceil \log_2(n) \rceil$ sorozat, melynek első néhány eleme $0, 1, 2, 2, 3, 3, 3, 3, 4, \dots$ monoton nő, de nem szigorúan monoton nő.

Monotonitás

Azt mondjuk, hogy az (a_n) sorozat monoton nő, ha minden n indexre teljesül, hogy $a_{n+1} \geq a_n$. A sorozat szigorú monoton nő, ha $\geq$ helyett $>$ is igaz.

Példa: Az $a_n = n$ sorozat monoton nő és szigorúan monoton is nő, hiszen $a_{n+1} = n + 1 > n = a_n$.

Példa 2: Az $b_n = \lceil \log_2(n) \rceil$ sorozat, melynek első néhány eleme $0, 1, 2, 2, 3, 3, 3, 3, 4, \dots$ monoton nő, de nem szigorúan monoton nő.

Példa 3: A konstans sorozat (amelynek minden egyes eleme ugyanaz a szám) monoton nő, de nem szigorúan monoton nő. Emellett ez a sorozat monoton csökken is.

Monotonitás

Azt mondjuk, hogy az (a_n) sorozat monoton nő, ha minden n indexre teljesül, hogy $a_{n+1} \geq a_n$. A sorozat szigorú monoton nő, ha $\geq$ helyett $>$ is igaz.

Példa: Az $a_n = n$ sorozat monoton nő és szigorúan monoton is nő, hiszen $a_{n+1} = n + 1 > n = a_n$.

Példa 2: Az $b_n = \lceil \log_2(n) \rceil$ sorozat, melynek első néhány eleme $0, 1, 2, 2, 3, 3, 3, 3, 4, \dots$ monoton nő, de nem szigorúan monoton nő.

Példa 3: A konstans sorozat (amelynek minden egyes eleme ugyanaz a szám) monoton nő, de nem szigorúan monoton nő. Emellett ez a sorozat monoton csökken is.

Hasonlóan definiálható a monoton csökkenő sorozat is. Ha valamilyen sorozatra az mondjuk, hogy monoton, akkor arra gondolunk, hogy vagy monoton nő, vagy monoton csökken.

Sorozat határértéke

Szeretnénk jellemezni a sorozat viselkedését nagy indexek esetén, erre szolgál a következő néhány definíció.

Definíció

Azt mondjuk, hogy az (a_n) sorozat határértéke ∞ ha minden határon túl nő, vagyis bármilyen nagy pozitív P számhoz található olyan $N(P)$ küszöbindex, hogy a sorozat összes küszöbnél nagyobb indexű eleme a P számnál nagyobb. Jele: $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = \infty$.

Sorozat határértéke

Szeretnénk jellemezni a sorozat viselkedését nagy indexek esetén, erre szolgál a következő néhány definíció.

Definíció

Azt mondjuk, hogy az (a_n) sorozat határértéke ∞ ha minden határon túl nő, vagyis bármilyen nagy pozitív P számhoz található olyan $N(P)$ küszöbindex, hogy a sorozat összes küszöbnél nagyobb indexű eleme a P számnál nagyobb. Jele: $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = \infty$.

Ugyanez a definíció kvantorokkal megfogalmazva:

Definíció

Azt mondjuk, hogy az (a_n) sorozat határértéke ∞ ha $\forall H \in \mathbb{R}^+$ -ra $\exists N(H) \in \mathbb{R}$, hogy $a_n > H$ teljesül $\forall n > N(H)$ -ra.

Példák végtelenbe tartó sorozatokra

Példa: Az $a_n = n$ sorozat végtelenbe tart, mert az

$$a_n = n > H$$

egyenlőtlenség teljesül minden $n > H$ indexre.

Példák végtelenbe tartó sorozatokra

Példa: Az $a_n = n$ sorozat végtelenbe tart, mert az

$$a_n = n > H$$

egyenlőtlenség teljesül minden $n > H$ indexre.

Példa 2: Az $b_n = \log_2(n)$ sorozat végtelenbe tart, mert minden $H > 0$ -ra a 2^H jó küszöbindex mivel

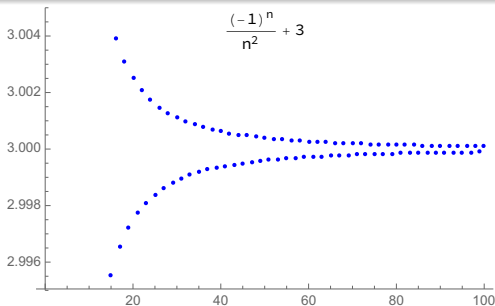
$$a_n = \log_2(n) > \log_2(2^H) = H.$$

Ez azt mutatja, hogy az $N(H) = 2^H$ küszöb-hozzárendelés szabály jó.

Sorozat véges határértéke

Definíció

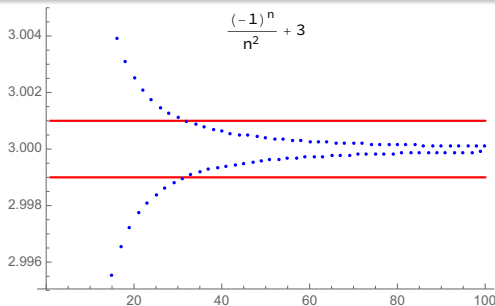
Azt mondjuk, hogy az (a_n) sorozat határértéke a $A \in \mathbb{R}$ valós szám, ha bármilyen kicsi pozitív ε távolsághoz található olyan $N(\varepsilon)$ küszöbindex, hogy a sorozat összes küszöbnél nagyobb indexű eleme az ε távolságnál közelebb esnek A -hoz. Jele: $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = A$.

Sorozat véges határértéke

Definíció

Azt mondjuk, hogy az (a_n) sorozat határértéke a $A \in \mathbb{R}$ valós szám, ha bármilyen kicsi pozitív ε távolsághoz található olyan $N(\varepsilon)$ küszöbindex, hogy a sorozat összes küszöbnél nagyobb indexű eleme az ε távolságnál közelebb esnek A -hoz. Jele: $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = A$.

Precíz definíció, Konvergencia

Ugyanez a definíció kvantorokkal és képletekkel megfogalmazva:

Definíció (az igazi)

Azt mondjuk, hogy az (a_n) sorozat határértéke a $A \in \mathbb{R}$ szám ha $\forall \varepsilon \in \mathbb{R}^+$ -ra $\exists N(\varepsilon) \in \mathbb{R}$, hogy $|a_n - A| < \varepsilon$ teljesül $\forall n > N(\varepsilon)$ -ra.

Precíz definíció, Konvergencia

Ugyanez a definíció kvantorokkal és képletekkel megfogalmazva:

Definíció (az igazi)

Azt mondjuk, hogy az (a_n) sorozat határértéke a $A \in \mathbb{R}$ szám ha $\forall \varepsilon \in \mathbb{R}^+$ -ra $\exists N(\varepsilon) \in \mathbb{R}$, hogy $|a_n - A| < \varepsilon$ teljesül $\forall n > N(\varepsilon)$ -ra.

Azon sorozatokat, amelyeknek létezik véges határértéke konvergensnek nevezzük.

Precíz definíció, Konvergencia

Ugyanez a definíció kvantorokkal és képletekkel megfogalmazva:

Definíció (az igazi)

Azt mondjuk, hogy az (a_n) sorozat határértéke a $A \in \mathbb{R}$ szám ha $\forall \varepsilon \in \mathbb{R}^+$ -ra $\exists N(\varepsilon) \in \mathbb{R}$, hogy $|a_n - A| < \varepsilon$ teljesül $\forall n > N(\varepsilon)$ -ra.

Azon sorozatokat, amelyeknek létezik véges határértéke konvergensnek nevezzük.

Példa: Legyen $(a_n) = \left(\frac{1}{n}\right)$. Bizonyítsuk be a definíció szerint, hogy $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = 0!$

Példa konvergenciára

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{n} = 0$$

Ehhez azt kell megmutatnunk, hogy bármilyen kicsi $\varepsilon > 0$ -ra,

$$|a_n - A| = \left| \frac{1}{n} - 0 \right| = \frac{1}{n} \text{ kisebb lesz } \varepsilon\text{-nál, ha az index elég}$$

nagy.

Példa konvergenciára

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{n} = 0$$

Ehhez azt kell megmutatnunk, hogy bármilyen kicsi $\varepsilon > 0$ -ra,

$|a_n - A| = \left| \frac{1}{n} - 0 \right| = \frac{1}{n}$ kisebb lesz ε -nál, ha az index elég nagy. Tehát kell, hogy

$$\frac{1}{n} < \varepsilon$$

elég nagy n -re.

Példa konvergenciára

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{n} = 0$$

Ehhez azt kell megmutatnunk, hogy bármilyen kicsi $\varepsilon > 0$ -ra,

$|a_n - A| = \left| \frac{1}{n} - 0 \right| = \frac{1}{n}$ kisebb lesz ε -nál, ha az index elég nagy. Tehát kell, hogy

$$\frac{1}{n} < \varepsilon$$

elég nagy n -re. Szorozzuk be mindkét oldalt $n > 0$ -val és osszuk el $\varepsilon > 0$ -val!

$$\frac{1}{\varepsilon} < n$$

Példa konvergenciára

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{n} = 0$$

Ehhez azt kell megmutatnunk, hogy bármilyen kicsi $\varepsilon > 0$ -ra,

$|a_n - A| = \left| \frac{1}{n} - 0 \right| = \frac{1}{n}$ kisebb lesz ε -nál, ha az index elég nagy. Tehát kell, hogy

$$\frac{1}{n} < \varepsilon$$

elég nagy n -re. Szorozzuk be mindkét oldalt $n > 0$ -val és osszuk el $\varepsilon > 0$ -val!

$$\frac{1}{\varepsilon} < n$$

Vagyis, $|a_n - A| < \varepsilon$ ha $n > \frac{1}{\varepsilon}$. Így $N(\varepsilon) = \frac{1}{\varepsilon}$.

Példa 2

Legyen $b_n = \left(3 + \frac{1}{2^n}\right)$. Bizonyítsuk be a definíció szerint, hogy
 $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = 3!$

Példa 2

Legyen $b_n = \left(3 + \frac{1}{2^n}\right)$. Bizonyítsuk be a definíció szerint, hogy $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = 3$!

Most $|b_n - A| = \left|3 + \frac{1}{2^n} - 3\right| = \frac{1}{2^n}$ -ről kell megmutatnunk, minden ε -nál kisebb. Így azt kell igazolnunk, hogy

$$\frac{1}{2^n} < \varepsilon,$$

ha n elég nagy.

Példa 2

Legyen $b_n = \left(3 + \frac{1}{2^n}\right)$. Bizonyítsuk be a definíció szerint, hogy $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = 3$!

Most $|b_n - A| = \left|3 + \frac{1}{2^n} - 3\right| = \frac{1}{2^n}$ -ről kell megmutatnunk, minden ε -nál kisebb. Így azt kell igazolnunk, hogy

$$\frac{1}{2^n} < \varepsilon,$$

ha n elég nagy.

A fenti egyenletet átrendezve és logartmust véve kapjuk.

$$\log_2 \left(\frac{1}{\varepsilon}\right) < n$$

Példa 2

Legyen $b_n = \left(3 + \frac{1}{2^n}\right)$. Bizonyítsuk be a definíció szerint, hogy $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = 3$!

Most $|b_n - A| = \left|3 + \frac{1}{2^n} - 3\right| = \frac{1}{2^n}$ -ről kell megmutatnunk, minden ε -nál kisebb. Így azt kell igazolnunk, hogy

$$\frac{1}{2^n} < \varepsilon,$$

ha n elég nagy.

A fenti egyenletet átrendezve és logartmust véve kapjuk.

$$\log_2 \left(\frac{1}{\varepsilon}\right) < n$$

Tehát $N(\varepsilon) = \log_2 \left(\frac{1}{\varepsilon}\right)$. Vegyük észre hogy az előző korlát is jó lenne.

Konvergencia és korlátosság kapcsolata

Tétel

Minden konvergens sorozat korlátos.

Konvergencia és korlátosság kapcsolata

Tétel

Minden konvergens sorozat korlátos.

Bizonyítás (vázlat).

Ha $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = A$ akkor mondjuk $A + 1$ fölé csak véges sok elem esik (hiszen az $N(1)$ küszöbindex után minden elem $[A - 1, A + 1]$ -be esik). A véges sok elem és $A + 1$ maximuma felső korlát. Hasonlóan bizonyítjuk az alsó korlátot. ■

Konvergencia és korlátosság kapcsolata

Tétel

Minden konvergens sorozat korlátos.

Bizonyítás (vázlat).

Ha $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = A$ akkor mondjuk $A + 1$ fölé csak véges sok elem esik (hiszen az $N(1)$ küszöbindex után minden elem $[A - 1, A + 1]$ -be esik). A véges sok elem és $A + 1$ maximuma felső korlát. Hasonlóan bizonyítjuk az alsó korlátot. ■

Az állítás megfordítása nem igaz, korlátos sorozatok nem feltétlen konvergensnek, például a $(-1)^n$ sorozat korlátos, de mindig elugrik az előző értékétől.

Konvergencia és korlátosság kapcsolata

Tétel

Minden konvergens sorozat korlátos.

Bizonyítás (vázlat).

Ha $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = A$ akkor mondjuk $A + 1$ fölé csak véges sok elem esik (hiszen az $N(1)$ küszöbindex után minden elem $[A - 1, A + 1]$ -be esik). A véges sok elem és $A + 1$ maximuma felső korlát. Hasonlóan bizonyítjuk az alsó korlátot. ■

Az állítás megfordítása nem igaz, korlátos sorozatok nem feltétlen konvergensnek, például a $(-1)^n$ sorozat korlátos, de mindig elugrik az előző értékétől.

A két tulajdonság közötti kapcsolatot úgy fogalmazhatjuk meg, hogy a korlátosság *szükséges, de nem elégséges feltétele* a konvergenciának.

Konvergencia és monotonitás kapcsolata

A monotonitás önmagában nem következik a konvergenciából, sem a monotonitásból a konvergencia.

Konvergencia és monotonitás kapcsolata

A monotonitás önmagában nem következik a konvergenciából, sem a monotonitásból a konvergencia.

Erre két példa:

- a $a_n = (-1)^n \frac{1}{n}$ sorozat, amely nem monoton, de konvergens.
- Illetve az $b_n = n$ sorozat, amely monoton, viszont nem konvergens.

Konvergencia és monotonitás kapcsolata

A monotonitás önmagában nem következik a konvergenciából, sem a monotonitásból a konvergencia.

Erre két példa:

- a $a_n = (-1)^n \frac{1}{n}$ sorozat, amely nem monoton, de konvergens.
- Illetve az $b_n = n$ sorozat, amely monoton, viszont nem konvergens.

Ugyanakkor:

Tétel

Ha sorozat korlátos és monoton akkor konvergens.

Konvergencia és monotonitás kapcsolata

A monotonitás önmagában nem következik a konvergenciából, sem a monotonitásból a konvergencia.

Erre két példa:

- a $a_n = (-1)^n \frac{1}{n}$ sorozat, amely nem monoton, de konvergens.
- Illetve az $b_n = n$ sorozat, amely monoton, viszont nem konvergens.

Ugyanakkor:

Tétel

Ha sorozat korlátos és monoton akkor konvergens.

Az állítás nem megfordítható, mint láttuk nem minden konvergens sorozat monoton!

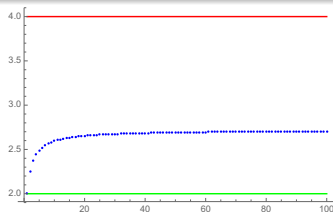
Bizonyítás

Bizonyítás (vázlat).

Tegyük fel, hogy a_n monoton nő, és felülről korlátos K -val. Legyen $I_0 = [a_0, K] = [x_0, y_0]$. Legyen $m_0 = \frac{x_0 + y_0}{2}$ a két végpont számtani átlaga. Ha m_0 felső korlát akkor $I_1 = [x_0, m_0] = [x_1, y_1]$ ha nem akkor $I_1 = [m_0, y_0] = [x_1, y_1]$. Biztos hogy I_1 -en kívül véges sok elem esik. Hasonlóan meghatározzuk m_1 -et és abból I_2 -t, és így tovább

...

Minden lépésben feleződik az intervallum hossza. Egy pontra „szorul rá” ami a határérték. ■

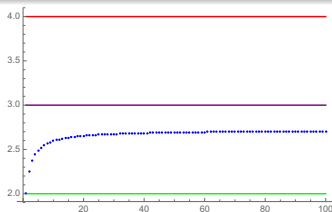

Bizonyítás

Bizonyítás (vázlat).

Tegyük fel, hogy a_n monoton nő, és felülről korlátos K -val. Legyen $I_0 = [a_0, K] = [x_0, y_0]$. Legyen $m_0 = \frac{x_0 + y_0}{2}$ a két végpont számtani átlaga. Ha m_0 felső korlát akkor $I_1 = [x_0, m_0] = [x_1, y_1]$ ha nem akkor $I_1 = [m_0, y_0] = [x_1, y_1]$. Biztos hogy I_1 -en kívül véges sok elem esik. Hasonlóan meghatározzuk m_1 -et és abból I_2 -t, és így tovább
...

Minden lépésben feleződik az intervallum hossza. Egy pontra „szorul rá” ami a határérték. ■

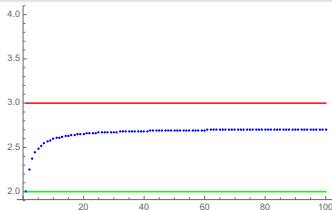
Bizonyítás

Bizonyítás (vázlat).

Tegyük fel, hogy a_n monoton nő, és felülről korlátos K -val. Legyen $I_0 = [a_0, K] = [x_0, y_0]$. Legyen $m_0 = \frac{x_0 + y_0}{2}$ a két végpont számtani átlaga. Ha m_0 felső korlát akkor $I_1 = [x_0, m_0] = [x_1, y_1]$ ha nem akkor $I_1 = [m_0, y_0] = [x_1, y_1]$. Biztos hogy I_1 -en kívül véges sok elem esik. Hasonlóan meghatározzuk m_1 -et és abból I_2 -t, és így tovább

...

Minden lépésben feleződik az intervallum hossza. Egy pontra „szorul rá” ami a határérték. ■

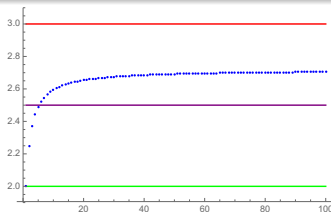
Bizonyítás

Bizonyítás (vázlat).

Tegyük fel, hogy a_n monoton nő, és felülről korlátos K -val. Legyen $I_0 = [a_0, K] = [x_0, y_0]$. Legyen $m_0 = \frac{x_0 + y_0}{2}$ a két végpont számtani átlaga. Ha m_0 felső korlát akkor $I_1 = [x_0, m_0] = [x_1, y_1]$ ha nem akkor $I_1 = [m_0, y_0] = [x_1, y_1]$. Biztos hogy I_1 -en kívül véges sok elem esik. Hasonlóan meghatározzuk m_1 -et és abból I_2 -t, és így tovább

...

Minden lépésben feleződik az intervallum hossza. Egy pontra „szorul rá” ami a határérték. ■

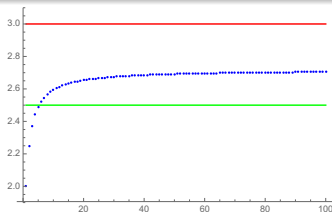

Bizonyítás

Bizonyítás (vázlat).

Tegyük fel, hogy a_n monoton nő, és felülről korlátos K -val. Legyen $I_0 = [a_0, K] = [x_0, y_0]$. Legyen $m_0 = \frac{x_0 + y_0}{2}$ a két végpont számtani átlaga. Ha m_0 felső korlát akkor $I_1 = [x_0, m_0] = [x_1, y_1]$ ha nem akkor $I_1 = [m_0, y_0] = [x_1, y_1]$. Biztos hogy I_1 -en kívül véges sok elem esik. Hasonlóan meghatározzuk m_1 -et és abból I_2 -t, és így tovább
...

Minden lépésben feleződik az intervallum hossza. Egy pontra „szorul rá” ami a határérték. ■

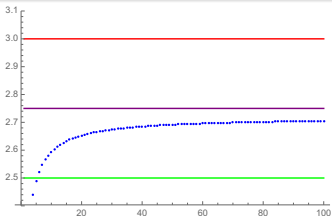

Bizonyítás

Bizonyítás (vázlat).

Tegyük fel, hogy a_n monoton nő, és felülről korlátos K -val. Legyen $I_0 = [a_0, K] = [x_0, y_0]$. Legyen $m_0 = \frac{x_0 + y_0}{2}$ a két végpont számtani átlaga. Ha m_0 felső korlát akkor $I_1 = [x_0, m_0] = [x_1, y_1]$ ha nem akkor $I_1 = [m_0, y_0] = [x_1, y_1]$. Biztos hogy I_1 -en kívül véges sok elem esik. Hasonlóan meghatározzuk m_1 -et és abból I_2 -t, és így tovább
...

Minden lépésben feleződik az intervallum hossza. Egy pontra „szorul rá” ami a határérték. ■

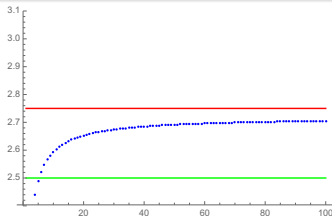

Bizonyítás

Bizonyítás (vázlat).

Tegyük fel, hogy a_n monoton nő, és felülről korlátos K -val. Legyen $I_0 = [a_0, K] = [x_0, y_0]$. Legyen $m_0 = \frac{x_0 + y_0}{2}$ a két végpont számtani átlaga. Ha m_0 felső korlát akkor $I_1 = [x_0, m_0] = [x_1, y_1]$ ha nem akkor $I_1 = [m_0, y_0] = [x_1, y_1]$. Biztos hogy I_1 -en kívül véges sok elem esik. Hasonlóan meghatározzuk m_1 -et és abból I_2 -t, és így tovább

...
Minden lépésben feleződik az intervallum hossza. Egy pontra „szorul rá” ami a határérték.

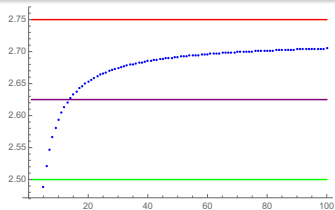
Bizonyítás

Bizonyítás (vázlat).

Tegyük fel, hogy a_n monoton nő, és felülről korlátos K -val. Legyen $I_0 = [a_0, K] = [x_0, y_0]$. Legyen $m_0 = \frac{x_0+y_0}{2}$ a két végpont számtani átlaga. Ha m_0 felső korlát akkor $I_1 = [x_0, m_0] = [x_1, y_1]$ ha nem akkor $I_1 = [m_0, y_0] = [x_1, y_1]$. Biztos hogy I_1 -en kívül véges sok elem esik. Hasonlóan meghatározzuk m_1 -et és abból I_2 -t, és így tovább

...

Minden lépésben feleződik az intervallum hossza. Egy pontra „szorul rá” ami a határérték.

Műveletek sorozatokkal

Sorozatoknak értelmezhetjük lineárkombinációját: ha van a_n és b_n sorozatom akkor értelmezhetjük a $c_1 \cdot a_n + c_2 \cdot b_n$ sorozatot.

Műveletek sorozatokkal

Sorozatoknak értelmezhetjük lineárkombinációját: ha van a_n és b_n sorozatom akkor értelmezhetjük a $c_1 \cdot a_n + c_2 \cdot b_n$ sorozatot.

- A sorozat konstansszorosát úgy értelmezzük, hogy a $c \cdot a_n$ sorozat minden eleme az eredeti sorozat elemeinek c -szerese.
Példa: Az n^2 , azaz a $1, 4, 9, \dots$ kezdetű sorozat kétszerese a $2n^2$ sorozat, azaz a $2, 8, 18, \dots$ kezdetű sorozat.
- Két sorozat összegét úgy kapjuk, hogy vesszük az elemek összegét.
Példa: Az n^2 és az n sorozat összege az $n^2 + n$ sorozat, azaz a $2, 6, 12, \dots$ kezdetű sorozat.

Műveletek sorozatokkal

Sorozatoknak értelmezhetjük lineárkombinációját: ha van a_n és b_n sorozatom akkor értelmezhetjük a $c_1 \cdot a_n + c_2 \cdot b_n$ sorozatot.

- A sorozat konstansszorosát úgy értelmezzük, hogy a $c \cdot a_n$ sorozat minden eleme az eredeti sorozat elemeinek c -szerese.
Példa: Az n^2 , azaz a $1, 4, 9, \dots$ kezdetű sorozat kétszerese a $2n^2$ sorozat, azaz a $2, 8, 18, \dots$ kezdetű sorozat.
- Két sorozat összegét úgy kapjuk, hogy vesszük az elemek összegét.
Példa: Az n^2 és az n sorozat összege az $n^2 + n$ sorozat, azaz a $2, 6, 12, \dots$ kezdetű sorozat.

Ehhez hasonlóan értelmezhetjük a sorozatok szorzatát és hányadosát. Hányadost csak akkor tudunk definiálni, ha azon sorozat, amellyel osztani szeretnénk, egyik eleme sem 0.

Műveletek és korlátosság

Vizsgáljuk meg, hogy az előbb definiált műveletek megőrzik-e a korlátosságot!

Műveletek és korlátosság

Vizsgáljuk meg, hogy az előbb definiált műveletek megőrzik-e a korlátosságot!

Tétel

Két korlátos sorozat összege is korlátos.

Műveletek és korlátosság

Vizsgáljuk meg, hogy az előbb definiált műveletek megőrzik-e a korlátosságot!

Tétel

Két korlátos sorozat összege is korlátos.

Bizonyítás.

Nevezzük az első sorozatot a_n -nek, a korlátját K_a -nak, a második sorozatot b_n -nek, az ő korlátját K_b -nek. Az állítás igazolásához tekintsük egy tetszőleges elemet az összegsorozatból! A

$$|a_n + b_n| \leq |a_n| + |b_n| \leq K_a + K_b$$

egyenlőtlenség mutatja, hogy az összeg is korlátos, mert a $K_a + K_b$ jó korlát lesz $(a_n + b_n)$ -re. ■

Műveletek és korlátosság II

Az előbbi bizonyításhoz felhaszáltuk az úgynevezett *háromszög egyenlőtlenséget*:

$$|a + b| \leq |a| + |b|$$

Műveletek és korlátosság II

Az előbbi bizonyításhoz felhasználtuk az úgynevezett *háromszög egyenlőtlenséget*:

$$|a + b| \leq |a| + |b|$$

Nyilván, ha a_n korlátja K akkor $c \cdot a_n$ korlátja $|c|K$.

Műveletek és korlátosság II

Az előbbi bizonyításhoz felhaszáltuk az úgynevezett *háromszög egyenlőtlenséget*:

$$|a + b| \leq |a| + |b|$$

Nyilván, ha a_n korlátja K akkor $c \cdot a_n$ korlátja $|c|K$.

Így bizonyítottuk, hogy korlátos sorozatok lineárkombinációja is korlátos.

Műveletek és korlátosság II

Az előbbi bizonyításhoz felhaszáltuk az úgynevezett *háromszög egyenlőtlenséget*:

$$|a + b| \leq |a| + |b|$$

Nyilván, ha a_n korlátja K akkor $c \cdot a_n$ korlátja $|c|K$.

Így bizonyítottuk, hogy korlátos sorozatok lineárkombinációja is korlátos.

Hasonlóképpen igazolható, hogy az $a_n \cdot b_n$ sorozat is korlátos marad.

Műveletek és korlátosság III

Sajnos a hányadosra viszont nem feltétlen teljesül a korlátosság.

Műveletek és korlátosság III

Sajnos a hányadosra viszont nem feltétlen teljesül a korlátosság.

Példa: $a_n = 1$ és $b_n = \frac{1}{n}$. Mindkét sorozat korlátos, még hozzá az 1 mindkettőnek korlátja. Viszont a hányadosra nem teljesül a korlátosság, hiszen:

$$\frac{a_n}{b_n} = \frac{1}{\frac{1}{n}} = n,$$

amely mutatja, hogy a hányadossorozatnak nincsen felső korlátja.

Műveletek és monotonitás

Vizsgáljuk meg, hogy az előbb a sorozatokra definiált műveletek megőrzik-e a monotonitást!

Műveletek és monotonitás

Vizsgáljuk meg, hogy az előbb a sorozatokra definiált műveletek megőrzik-e a monotonitást!

Tétel

Két monoton növény sorozat összege is monoton növény.

Műveletek és monotonitás

Vizsgáljuk meg, hogy az előbb a sorozatokra definiált műveletek megőrzik-e a monotonitást!

Tétel

Két monoton növő sorozat összege is monoton növő.

Bizonyítás.

Nevezzük az első sorozatot a_n -nek, a második sorozatot b_n -nek. Az állítás igazolásához adjuk össze az $a_n \leq a_{n+1}$ és a $b_n \leq b_{n+1}$ egyenlőtlenségeket!A

$$a_n + b_n \leq a_{n+1} + b_{n+1}$$

egyenlőtlenség mutatja, hogy az összeg is monoton nő. ■

Műveletek és monotonitás II

Ha egy monoton sorozatot konstanssal szorzunk, monoton marad, de ha negatív számmal szorozzuk, akkor növekvőből csökkenő, csökkenőből növekvő lesz.

Műveletek és monotonitás II

Ha egy monoton sorozatot konstanssal szorzunk, monoton marad, de ha negatív számmal szorozzuk, akkor növekvőből csökkenő, csökkenőből növekvő lesz.

Így monoton növekvő/csökkenő sorozatok különbsége nem biztos hogy monoton lesz. **Példa:** $n! - n^2$ nem monoton.

Műveletek és monotonitás II

Ha egy monoton sorozatot konstanssal szorzunk, monoton marad, de ha negatív számmal szorozzuk, akkor növekvőből csökkenő, csökkenőből növekvő lesz.

Így monoton növekvő/csökkenő sorozatok különbsége nem biztos hogy monoton lesz. **Példa:** $n! - n^2$ nem monoton.

Meglepő módon a szorzás sem őrzi meg a monotonitást

Műveletek és monotonitás II

Ha egy monoton sorozatot konstanssal szorzunk, monoton marad, de ha negatív számmal szorozzuk, akkor növekvőből csökkenő, csökkenőből növekvő lesz.

Így monoton növekvő/csökkenő sorozatok különbsége nem biztos hogy monoton lesz. **Példa:** $n! - n^2$ nem monoton.

Meglepő módon a szorzás sem őrzi meg a monotonitást

Példa 2: Legyen $a_n = n^2$, $b_n = \frac{-1}{n!}$. Mindkét sorozat szigorú monoton nő, a szorzatuk, $a_n \cdot b_n = -\frac{n^2}{n!} = -\frac{n}{(n-1)!}$ aminek első pár eleme $-1, -4, -4,5, -2,6, \dots$ viszont nem monoton.

Műveletek és konvergencia

Tfh a_n és b_n konvergens sorozatok és $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = A$, $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = B$!

Ekkor:

- $c \cdot a_n$ is konvergens és $\lim_{n \rightarrow \infty} c \cdot a_n = c \cdot A$.

Műveletek és konvergencia

Tfh a_n és b_n konvergens sorozatok és $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = A$, $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = B$!

Ekkor:

- $c \cdot a_n$ is konvergens és $\lim_{n \rightarrow \infty} c \cdot a_n = c \cdot A$.
- $a_n + b_n$ is konvergens és $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n + b_n = A + B$.

Műveletek és konvergencia

Tfh a_n és b_n konvergens sorozatok és $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = A$, $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = B$!

Ekkor:

- $c \cdot a_n$ is konvergens és $\lim_{n \rightarrow \infty} c \cdot a_n = c \cdot A$.
- $a_n + b_n$ is konvergens és $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n + b_n = A + B$.
- $a_n - b_n$ is konvergens és $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n - b_n = A - B$.

Műveletek és konvergencia

Tfh a_n és b_n konvergens sorozatok és $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = A$, $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = B$!

Ekkor:

- $c \cdot a_n$ is konvergens és $\lim_{n \rightarrow \infty} c \cdot a_n = c \cdot A$.
- $a_n + b_n$ is konvergens és $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n + b_n = A + B$.
- $a_n - b_n$ is konvergens és $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n - b_n = A - B$.
- $a_n b_n$ is konvergens és $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n b_n = AB$.

Műveletek és konvergencia

Tfh a_n és b_n konvergens sorozatok és $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = A$, $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = B$!

Ekkor:

- $c \cdot a_n$ is konvergens és $\lim_{n \rightarrow \infty} c \cdot a_n = c \cdot A$.
- $a_n + b_n$ is konvergens és $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n + b_n = A + B$.
- $a_n - b_n$ is konvergens és $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n - b_n = A - B$.
- $a_n b_n$ is konvergens és $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n b_n = AB$.
- Ha $b_n \neq 0$ semmilyen n -re és $B \neq 0$ akkor (a_n/b_n) is konvergens és $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n/b_n = A/B$.

Műveletek és konvergencia II

Tfh a_n konvergens sorozat és $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = A$, ekkor:

Műveletek és konvergencia II

Tfh a_n konvergens sorozat és $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = A$, ekkor:

- Ha $p > 0$ tetszőleges pozitív egész konstans akkor a_n^p is konvergens és $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n^p = A^p$.
- Ha $a_n \geq 0$ minden n -re akkor és q tetszőleges valós konstans és $A \neq 0$, akkor a_n^q is konvergens és $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n^q = A^q$.

Műveletek és konvergencia II

Tfh a_n konvergens sorozat és $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = A$, ekkor:

- Ha $p > 0$ tetszőleges pozitív egész konstans akkor a_n^p is konvergens és $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n^p = A^p$.
- Ha $a_n \geq 0$ minden n -re akkor és q tetszőleges valós konstans és $A \neq 0$, akkor a_n^q is konvergens és $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n^q = A^q$.

Az viszont, hogy ha a_n és b_n is konvergensek, akkor $a_n^{b_n}$ határértéke A^B csak akkor igaz, ha $A \geq 0$ és B véges.

Műveletek és határérték

Tfh a_n konvergens $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = A > 0$ és b_n -re $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = \infty$! Ekkor:

- $a_n + b_n$ létezik határértéke $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n + b_n = \infty$.

Műveletek és határérték

Tfh a_n konvergens $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = A > 0$ és b_n -re $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = \infty$! Ekkor:

- $a_n + b_n$ létezik határértéke $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n + b_n = \infty$.
- $a_n \cdot b_n$ létezik határértéke $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n \cdot b_n = \infty$.

Műveletek és határérték

Tfh a_n konvergens $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = A > 0$ és b_n -re $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = \infty$! Ekkor:

- $a_n + b_n$ létezik határértéke $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n + b_n = \infty$.
- $a_n \cdot b_n$ létezik határértéke $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n \cdot b_n = \infty$.

Műveletek és határérték

Tfh a_n konvergens $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = A > 0$ és b_n -re $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = \infty!$ Ekkor:

- $a_n + b_n$ létezik határértéke $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n + b_n = \infty$.
- $a_n \cdot b_n$ létezik határértéke $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n \cdot b_n = \infty$.
- Ha $b_n \neq 0$ semmilyen n -re és $A \neq 0$ akkor $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n/b_n = 0$.

Műveletek és határérték

Tfh a_n konvergens $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = A > 0$ és b_n -re $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = \infty!$ Ekkor:

- $a_n + b_n$ létezik határértéke $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n + b_n = \infty$.
- $a_n \cdot b_n$ létezik határértéke $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n \cdot b_n = \infty$.
- Ha $b_n \neq 0$ semmilyen n -re és $A \neq 0$ akkor $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n/b_n = 0$.

Ha $\lim_{n \rightarrow \infty} c_n = C < 0$ akkor

- $b_n c_n$ -nek létezik határértéke és $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n c_n = -\infty$

(akkor mondjuk, hogy b_n határértéke mínusz végtelen, ha $-b_n$ határértéke végtelen)

Műveletek végtelenhez tartó sorozatokkal

Tfh a_n és b_n olyan sorozatok, hogy $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = \infty$, $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = \infty$,

$\lim_{n \rightarrow \infty} c_n = -\infty$. Ekkor:

- $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n + b_n = \lim_{n \rightarrow \infty} a_n - c_n = \infty$.

Műveletek végtelenhez tartó sorozatokkal

Tfh a_n és b_n olyan sorozatok, hogy $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = \infty$, $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = \infty$,
 $\lim_{n \rightarrow \infty} c_n = -\infty$. Ekkor:

- $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n + b_n = \lim_{n \rightarrow \infty} a_n - c_n = \infty$.
- $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n b_n = \infty$.

Műveletek végtelenhez tartó sorozatokkal

Tfh a_n és b_n olyan sorozatok, hogy $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = \infty$, $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = \infty$,
 $\lim_{n \rightarrow \infty} c_n = -\infty$. Ekkor:

- $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n + b_n = \lim_{n \rightarrow \infty} a_n - c_n = \infty$.
- $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n b_n = \infty$.
- $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n c_n = \lim_{n \rightarrow \infty} c_n - a_n = -\infty$

Műveletek végtelenhez tartó sorozatokkal

Tfh a_n és b_n olyan sorozatok, hogy $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = \infty$, $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = \infty$,
 $\lim_{n \rightarrow \infty} c_n = -\infty$. Ekkor:

- $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n + b_n = \lim_{n \rightarrow \infty} a_n - c_n = \infty$.
- $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n b_n = \infty$.
- $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n c_n = \lim_{n \rightarrow \infty} c_n - a_n = -\infty$

Műveletek végtelenhez tartó sorozatokkal

Tfh a_n és b_n olyan sorozatok, hogy $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = \infty$, $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = \infty$,
 $\lim_{n \rightarrow \infty} c_n = -\infty$. Ekkor:

- $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n + b_n = \lim_{n \rightarrow \infty} a_n - c_n = \infty$.
- $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n b_n = \infty$.
- $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n c_n = \lim_{n \rightarrow \infty} c_n - a_n = -\infty$
- Ha $a_n \geq 0$ minden n -re akkor és q tetszőleges pozitív valós konstans, akkor $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n^q = \infty$.

Határozatlan határértékek: ∞/∞

Tfh (a_n) és (b_n) olyan sorozatok, hogy $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = \infty$, $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = \infty$!
Ekkor (a_n/b_n) határértéke bármi lehet, például:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n^2}{n+1} = \infty,$$

Határozatlan határértékek: ∞/∞

Tfh (a_n) és (b_n) olyan sorozatok, hogy $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = \infty$, $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = \infty$!
Ekkor (a_n/b_n) határértéke bármi lehet, például:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n^2}{n+1} = \infty,$$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n+1}{n^2} = 0,$$

Határozatlan határértékek: ∞/∞

Tfh (a_n) és (b_n) olyan sorozatok, hogy $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = \infty$, $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = \infty$!
 Ekkor (a_n/b_n) határértéke bármi lehet, például:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n^2}{n+1} = \infty,$$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n+1}{n^2} = 0,$$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n+1}{n} = 1,$$

Határozatlan határértékek: ∞/∞

Tfh (a_n) és (b_n) olyan sorozatok, hogy $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = \infty$, $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = \infty$!
 Ekkor (a_n/b_n) határértéke bármi lehet, például:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n^2}{n+1} = \infty,$$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n+1}{n^2} = 0,$$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n+1}{n} = 1,$$

Ezen határértékek igazolása úgy történik, hogy a nevezőben lévő legyorsabban növvő taggal leosztunk és alkalmazzuk az eddig tanultakat,

Határozatlan határértékek: $\infty \cdot 0$

Tfh (a_n) és (b_n) olyan sorozatok, hogy $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = \infty$, $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = 0$!
Ekkor $(a_n b_n)$ határértéke bármi lehet, például:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} n^2 \frac{1}{n+1} = \infty,$$

Határozatlan határértékek: $\infty \cdot 0$

Tfh (a_n) és (b_n) olyan sorozatok, hogy $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = \infty$, $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = 0$!
Ekkor $(a_n b_n)$ határértéke bármi lehet, például:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} n^2 \frac{1}{n+1} = \infty,$$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} (n+1) \frac{1}{n^2} = 0,$$

Határozatlan határértékek: $\infty \cdot 0$

Tfh (a_n) és (b_n) olyan sorozatok, hogy $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = \infty$, $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = 0$!
Ekkor $(a_n b_n)$ határértéke bármi lehet, például:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} n^2 \frac{1}{n+1} = \infty,$$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} (n+1) \frac{1}{n^2} = 0,$$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} (n+1) \frac{1}{n} = 1.$$